

2012-01-19

Dnr 43-2011:2127

Bräcke kommun

Rektorn vid Gällö skola F-5

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Gällö skola F-5
i Bräcke kommun

Tillsyn av Gällö skola F-5

Helhetsbedömning

Skolinspektionen genomför tillsyn i Bräcke kommun under hösten 2011. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Gällö skola F-5 besöktes av Skolinspektionen den 4 oktober 2011.

Tillsynen visar att Gällö skola F-5 under flera år saknat sammanställningar av elevernas kunskapsresultat och därför saknas också en enhetlig och tydlig bild av hur elevernas resultat ser ut. Detta är dock en viktig förutsättning för att kunna bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete som tar sikte på skolans behov så att utbildningen kan utvecklas för att uppfylla de nationella målen. I nuläget omfattar skolans dokumenterade kvalitetsarbete i huvudsak resultaten i ämnena matematik, svenska och engelska, medan elevernas resultat i övriga ämnen saknas. Skolans kvalitetsarbete måste omfatta samtliga ämnen. Det är också viktigt att skolan analyserar orsakerna till resultaten och utvärdera vidtagna åtgärder för att kunna vidta ändamålsenliga åtgärder så att de nationella målen uppfylls och utbildningen utvecklas. En viktig del av skolans kvalitetsarbete är också en analys av skolans arbete med särskilt stöd, särskilt mot bakgrund av det på skolan konstaterats att eleverna under flera år inte nått målen i ämnet matematik.

Skolinspektionen kan också konstatera att det saknas ett tydligt ledarskap på skolan. Rektorsrollen innefattar ett övergripande ansvar för undervisningens kvalitet, stöd och återkoppling till lärarna, samt uppföljning, analys och utvärdering av undervisning och lärande. För att utbildningen ska utvecklas och elevernas kunskapsresultat ska förbättras är det därför viktigt att rektorn tar detta ansvar. Skolinspektionen vill här framhålla vikten av att rektorn också ges de förutsättningar som krävs för att aktivt kunna leda det pedagogiska arbetet vid skolan.

Tillsynen visar att det på Gällö skola F-5 finns former för formellt elevinflytande som fungerar bra. Skolan har ett elevråd där skolans rektor alltid finns med och frågor som berör elevernas skolgång tas upp i detta forum. Ett angeläget område som skolan behöver arbeta mer med är dock elevernas möjlighet till ett reellt inflytande över undervisningen. För att eleverna ska få ett reellt inflytande över sin utbildning är det viktigt att inflytandet anpassas till former som är lämpliga för elevernas ålder och mognad, så att alla elever oavsett utvecklingsnivå kan vara delaktiga. Detta är en del av skolans demokratiuppdrag och är också en viktig förutsättning för att skapa motivation och lust att lära hos eleverna för att deras kunskapsresultat i förlängningen ska förbättras.

2012-01-19

3 (13)

Dnr 43-2011:2127

Tillsynen visar att klimatet på skolan upplevs som tryggt och respektfullt av både personal och elever. Detta är en viktig och positiv förutsättning för att höja elevernas måluppfyllelse och utveckla verksamheten. Skolan behöver dock arbeta mer med det mål-inriktade arbetet mot kränkande behandling på ett sådant sätt att skolans plan mot kränkande behandling utgår från skolans aktuella behov samt att resultatet av värdegrundsarbetet följs upp och utvärderas i skolans kvalitetsarbete.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på ett antal områden som huvudman och rektor måste åtgärda. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Gällö skola F-5 i Bräcke kommun måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till.

En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken *Skäl för beslut*.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Bräcke kommun att senast den **25 april 2012** avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Grundläggande värden och inflytande

Eleverna ges inte möjlighet till ett aktivt inflytande över utbildningen.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med grundläggande värden och inflytande.

I detta ingår att:

- Se till att eleverna ges eleverna ges ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll (1 kap. 10 §, 4 kap. 9 § skollagen, Lgr 11 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar).

Trygghet och studiero

Vid skolenheten bedrivs inte ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med trygghet och studiero.

I detta ingår att:

2012-01-19

4 (13)

Dnr 43-2011:2127

- Se till att det vid skolan upprättas en plan mot kränkande behandling som uppfyller författningarnas krav (6 kap. 8 § skollagen).

Särskilt stöd

Skolinspektionen bedömer att skolans åtgärdsprogram inte uppfyller författningarnas krav.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med särskilt stöd.

I detta ingår att:

- Rektor ska se till att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas (3 kap. 9 § skollagen).

Bedömning och betygssättning

Eleven och elevens vårdnadshavare informeras inte tillräckligt om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med bedömning och betygssättning.

I detta ingår att:

- Skolan måste se till att det i de individuella utvecklingsplanerna med skriftliga omdömen framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt (10 kap. 13 § skollagen).

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Rektorn tar inte sitt ansvar som pedagogisk ledare och chef och verkar för att utbildningen utvecklas.

Rektorn tar inte ansvar för skolans resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten samt omsätter inte resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

I detta ingår att:

- Rektorn måste se till att ha god kunskap om det inre arbetet i skolan och särskilt verka för att utbildningen planeras och utvecklas med inriktning att uppfylla de nationella målen för utbildningen (2 kap. 9 § första stycket, 4 kap. 4-5 §§ skollagen, Lgr 11 2.8 Rektorns ansvar).

2012-01-19

5 (13)

Dnr 43-2011:2127

- Rektorn måste se till att lärarna får kontinuerlig pedagogisk ledning i syfte att verksamheten som helhet riktas mot de nationella målen (Lgr 11 2.8 Rektorns ansvar).
- Rektorn måste se till att det vid skolan bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen (4 kap. 4-5 §§ skollagen, Lgr 11 2.8 Rektorns ansvar).

Handläggningsrutiner

Skolan har inte fungerande handläggningsrutiner.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med handläggningsrutiner.

I detta ingår att:

- Skolan måste se till att registerutdrag alltid lämnas innan någon anställs, anlitats eller tas emot i verksamheten. (2 kap. 31-33 §§ skollagen).

Avstående från ingripande

Vid tillsynen har även konstaterats brister för vilka Skolinspektionen avstår från ingripande i enlighet med 26 kap. 12 § skollagen. Skolans rutiner för arbetet med särskilt stöd uppfyllde vid tillsynsbesöket inte författningarnas krav. Eftersom skolan har vidtagit rättelse genom att utarbeta nya rutiner som överensstämmer med författningarnas krav och som tillämpas från och med vårterminen 2012 avstår Skolinspektionen från ingripande.

Skäl för beslut

Måluppfyllelse

Skolan har inte någon enhetlig sammanställning av måluppfyllelsen i årskurs 3 och 5. De resultat Skolinspektionen har tagit del av ger inte en tydlig bild av elevernas kunskapsresultat. Inlämnade dokument visar på olika uppgifter om andelen elever som når målen i flertalet ämnen. Dock redovisas samstämmiga uppgifter vad gäller elevernas resultat på nationella ämnesprov och andelen elever som når målen i ämnena engelska och matematik i årskurs 5. Andelen elever som når målen respektive klarar kravnivån i ämnesproven är för dessa ämnen 89 procent läsåret 2009/10. Den enda tillgängliga officiella statistiken avser resultat av nationella prov i årskurs 3 för 2010. Enligt denna statistik var resultaten av proven goda. Mot bakgrund av den tvetydiga redovisning av elevernas kunskapsresultat som skolan har lämnat in går det inte att ge en tydlig beskrivning av elevernas måluppfyllelse.

Vid tillsynsbesöket upplevdes klimatet på skolan som tryggt och respektfullt. Det är också den bild som framträder av elevernas svar i Skolinspektionens elevenkät och vid de intervjuer som genomförts på skolan vid besöket. Skolan har tagit emot många nyanlända elever och även särskolans elever är integrerade i skolans lokaler. Skolan genomför varje år enkätundersökningar bland eleverna för att kartlägga trivseln på skolan. Enligt rektor sätter skolan in de åtgärder som behövs utifrån resultatet av enkätundersökningen. Av den dokumentation Skolinspektionen tagit del av framgår dock inte något resultat av skolans värdegrundsarbete och inte heller hur skolans värdegrundsarbete har utvärderats.

Föreläggande:

Bedömningsområde: Grundläggande värden och inflytande

Bedömning:

Eleverna ges inte möjlighet till ett aktivt inflytande över utbildningen.

Motivering:

Av intervju med rektor framkommer att elevinflytande är ett utvecklingsområde för skolan. Det framgår även av den dokumentation från skolan som Skolinspektionen tagit del av. Det framgår bl.a. att skolan sedan tidigare uppmärksammat detta som ett område som behöver förbättras, men att man vid skolan inte genomfört något gemensamt arbete för att utveckla elevernas möjligheter till delaktighet i undervisningen. Rektor uppger även att frågan om elevinflytande kräver diskussion på skolan då personalen ibland kan uppleva elevinflytande som svårt och att det råder viss osäkerhet kring hur elevinflytandet ska anpassas utifrån elevernas ålder och mognad. Av inter-

2012-01-19

9 (13)

Dnr 43-2011:2127

ning för hur de ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt, exempelvis anges endast att eleven behöver "utveckla tilltron till sin egen förmåga" eller "utveckla sin läsförståelse" och vissa fall saknas denna del helt. De individuella utvecklingsplanerna med skriftliga omdömen uppfyller därför inte författningarnas krav.

Författning:

10 kap. 13 § skollagen.

Bedömningsområde: Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning:

Rektorn tar inte sitt ansvar som pedagogisk ledare och chef och verkar för att utbildningen utvecklas.

Rektorn tar inte ansvar för skolans resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten samt omsätter inte resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Motivering:

Enligt 2 kap 9 § skollagen ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas, samordnas och utvecklas av rektorn. I intervjuer med lärare framkommer dock att det på skolan saknas ett tydligt pedagogiskt ledarskap och lärarna upplever att de får klara sig mycket på egen hand. Lärarna uppger vidare att det saknas samverkan med närliggande skolenhet för elever i de äldre åldrarna, som enligt lärarna skulle kunna möjliggöra utveckling av undervisningen, och att det saknas en gemensam strategi kring de låga resultaten i matematik. Rektorn själv menar att han inte tidigare har haft förutsättningar att vara den pedagogiska ledare han vill vara på grund av för stort ansvarsområde med ansvar över tre skolor, tre förskolor och fritidshem samt arbetsuppgifter på kommunal nivå. Rektor uppger att han upplever att det har varit svårt "att ligga steget före" och föra ut förändringar på ett bra sätt. Rektorn anger vidare att han bl.a. använder sig av verksamhetsbesök för att försäkra sig om att lärarna arbetar utifrån de nationella målen, men att han inte kunnat genomföra detta i tillräcklig utsträckning. Skolinspektionen kan också konstatera att skolan saknar sammanställningar av elevernas kunskapsresultat samt tydliga rutiner för att följa upp och utvärdera skolans arbete. Mot bakgrund av detta kan rektorn enligt Skolinspektionens bedömning inte anses leda och samordna det pedagogiska arbetet vid skolan.

Enligt rektor och lärare har skolan tidigare år saknat sammanställningar av elevernas kunskapsresultat. Detta framkommer också av den dokumentation skolan lämnat som visar på tvetydiga uppgifter om elevernas måloppfyllelse och resultat på nationella prov. Skolans kvalitetsredovisning fokuserar i huvudsak på elevernas resultat på nationella prov i ämnena svenska, matematik och engelska och anger inte elevernas mål-

2012-01-19

10 (13)

Dnr 43-2011:2127

uppfyllelse i övriga ämnen. I kvalitetsredovisningen presenteras också ett fåtal förslag på åtgärder till kommande år. Någon egentlig analys av orsakerna till skolans resultat och vidtagna åtgärder har dock inte gjorts. Dessutom visar dokumentationen att flertalet av de planerade åtgärderna från föregående år inte genomförts. Det saknas också en analys av resultatet av skolans värdegrundarbete.

Vid intervjuer har framkommit att det särskilda stöd som ges till eleverna i huvudsak är kopplat till läs- och skrivsvårigheter. Både lärare och rektor uppger dessutom att skolans specialpedagogiska resurs och kompetens i matematik är begränsad. Av inlämnad kvalitetsredovisning framgår dessutom att det på skolnivå saknas en utvärdering och uppföljning av skolans arbete med särskilt stöd. Detta är dock en viktig del i skolans kvalitetsarbete, särskilt mot bakgrund av att de kunskapsresultat skolan redovisat i ämnet matematik.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att kvalitetsarbetet måste förbättras genom att det bl.a. omfattar kunskapsresultaten i samtliga ämnen och värdegrundresultat samt resultatet av skolans arbete med särskilt stöd.

Författning:

2 kap. 9 § skollagen, 4 kap. 4-5 §§ skollagen, Lgr 11 punkt 2.8 Rektorns ansvar.

Bedömningsområde: Handläggningsrutiner

Bedömning:

Skolan har inte fungerande handläggningsrutiner.

Motivering:

Enligt uppgift från rektorn kan en ny vikarie kallas in med kort varsel och i de fall utdrag ur belastningsregistret saknas ges endast information om att detta ska lämnas in, men personen kan påbörja sin anställning. Detta görs i de fall då ingen av skolans vanliga vikarier med utdrag kan vikariera. Detta är inte förenligt med gällande bestämmelser. Alla som anställs vid skolan måste innan påbörjad anställning lämna in utdrag ur belastningsregistret, även vikarier som kallas in med kort varsel.

Författning:

2 kap. 31-33 §§ skollagen.

Avstår från ingripande:

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Skolans rutiner för arbetet med särskilt stöd överensstämmer inte med författningarna.

2012-01-19

11 (13)

Dnr 43-2011:2127

Motivering:

Av skollagen framgår att det ska anmälas till rektor i de fall då det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Rektor har ansvar för att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds och samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev behöver särskilt stöd ska eleven ges sådant stöd och ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet ska beslutas av rektor. Om en utredning visar att eleven inte behöver särskilt stöd ska rektor istället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Av intervjuer med skolans lärare framkom vid tillsynsbesöket att lärarna anmäler till skolans specialpedagog i de fall elever riskerar att inte nå kunskapskraven. Åtgärdsprogram upprättas av lärare och specialpedagog och lämnas sedan till rektor för underskrift. Detta bekräftas även av den dokumentation skolan lämnat till Skolinspektionen inför tillsynsbesöket. Av dokumentationen framgår också att funderingar bollas mellan läraren och specialpedagogen och eventuellt görs tester och diagnoser. Vidare framgår att läraren anmäler ärendet till elevvårdsteamet om man efter uppföljningar inte ser någon förändring. Skolans rutiner för arbetet med särskilt stöd uppfyller därför inte författningarnas krav. Skolan har efter tillsynsbesöket till Skolinspektionen lämnat in nya rutiner för arbetet med särskilt stöd som tillämpas från vårterminen 2012. De nya rutinerna uppfyller författningarnas krav och Gällö skola F-5 har därmed vidtagit rättelse. Skolinspektionen finner därför att skäl föreligger för att avstå från ingripande.

Författning:

3 kap. 8 § och 26 kap 12 § skollagen.

2012-01-19

12 (13)

Dnr 43-2011:2127

Bakgrund

Beskrivning av Gällö skola F-5

Gällö skola F-5 är belägen i orten Gällö och ingår i Gällö skolområde. Skolan leds av en rektor som även är rektor för två andra skolor i skolområdet. Skolan har 6 elever i förskoleklass och 57 elever i årskurserna 1–5. Personalen vid skolan är indelad i ett arbetslag för de yngre eleverna samt ett arbetslag för de äldre eleverna. Eleverna är indelade i åldershomogena klasser. I närliggande byggnad finns en skolenhet för årskurserna 6–9 och särskolan som leds av en annan rektor.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredarna Eva Ahlman, Sara Lyrenäs och Mårten Olsson.

På Skolinspektionens vägnar

Elisabeth Ahlgren
Enhetschef

Mia Tjäder
Utredare/föredragande

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måloppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).